

Akceptuje: Pan Radosław Sikorski, Minister Spraw Zagranicznych

podpis .....

data .....

Parafuje: Pani Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz, Podsekretarz Stanu

podpis .....

PLAN WSPÓŁPRACY ROZWOJOWEJ w 2012 r.

realizowany za pośrednictwem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP
ze środków rezerwy celowej przeznaczonej na współpracę rozwojową
oraz ze środków MSZ

zmodyfikowany po przyjęciu przez Radę Ministrów Wieloletniego programu
współpracy rozwojowej na lata 2012-2015

Ministerstwo Spraw Zagranicznych
Warszawa, 2012

PLAN WSPÓŁPRACY ROZWOJOWEJ w 2012 r.

realizowany za pośrednictwem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP
ze środków rezerwy celowej przeznaczonej na współpracę rozwojową
oraz ze środków MSZ

zmodyfikowany po przyjęciu przez Radę Ministrów Wieloletniego programu
współpracy rozwojowej na lata 2012-2015

Ministerstwo Spraw Zagranicznych
Warszawa, 2012

Spis treści

---

1. Założenia Planu współpracy rozwojowej w 2012 roku	2
2. Zasady realizacji polskiej współpracy rozwojowej	2
3. Obszary wsparcia	3
a. Demokracja, prawa człowieka i transformacja systemowa	4
b. Edukacja globalna i wolontariat	4
c. Pomoc humanitarna	4
d. Geograficzne obszary wsparcia	5
Partnerstwo Wschodnie	6
Wybrane kraje i regiony – działania na rzecz zrównoważonego rozwoju	11
4. Podział środków w ramach rezerwy celowej	15
5. Metody wdrażania działań	20
6. Ewaluacja oraz działania informacyjno-administracyjne	25

1. Założenia Planu współpracy rozwojowej w 2012 roku

Zgodnie z zapisami przyjętej przez Sejm w dniu 16 września 2011 r. ustawy o współpracy rozwojowej, pomoc rozwojowa polega w szczególności na:

- a. promowaniu i wspieraniu rozwoju demokracji i społeczeństwa obywatelskiego, w tym rozwoju parlamentaryzmu, zasad dobrego rządzenia i przestrzegania praw człowieka,
- b. wspieraniu trwałego rozwoju społeczno-gospodarczego państw rozwijających się, podejmowaniu działań zmierzających do redukcji ubóstwa i poprawy stanu zdrowia ludności oraz podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych społeczeństwa.

Współpraca rozwojowa obejmuje ponadto pomoc humanitarną oraz edukację globalną.

Plan współpracy rozwojowej w 2012 r. (Plan 2012) opracowany został na podstawie dotychczasowych doświadczeń Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz analiz i wniosków zebranych podczas prac nad *Wieloletnim programem polskiej współpracy rozwojowej*. Po wejściu w życie ustawy nastąpi zmiana trybu programowania z dotychczasowego – rocznego, na tryb wieloletni. Z tego względu plan na rok 2012 przygotowany został jako dokument przejściowy. Taka forma umożliwi szybsze rozpoczęcie wdrażania działań na rok 2012 (takich jak ogłoszenie przez MSZ konkursów polskiej pomocy) oraz dopasowanie programowania wieloletniego do ustawowych uregulowań kwestii współpracy rozwojowej.

Działania objęte Planem 2012 będą finansowane w całości ze środków MSZ oraz rezerwy celowej budżetu państwa przeznaczonej na współpracę rozwojową pt. „Implementacja polskiego programu współpracy na rzecz rozwoju oraz wsparcie międzynarodowej współpracy na rzecz demokracji i społeczeństwa obywatelskiego”. Plan 2012 dotyczy wyłącznie działań na rzecz państw znajdujących się na liście beneficjentów oficjalnej pomocy rozwojowej OECD/DAC.

Plan 2012 może ulegać niezbędnym modyfikacjom w szczególności: i) w wyniku uchwalenia budżetu państwa na 2012 r.; ii) w następstwie przyjęcia przez Radę Ministrów *Wieloletniego programu polskiej współpracy rozwojowej*; iii) w związku z diametralną zmianą sytuacji społeczno-politycznej w danym kraju/regionie; iv) w związku z przyjęciem nowych rozwiązań legislacyjnych.

2. Zasady realizacji polskiej współpracy rozwojowej

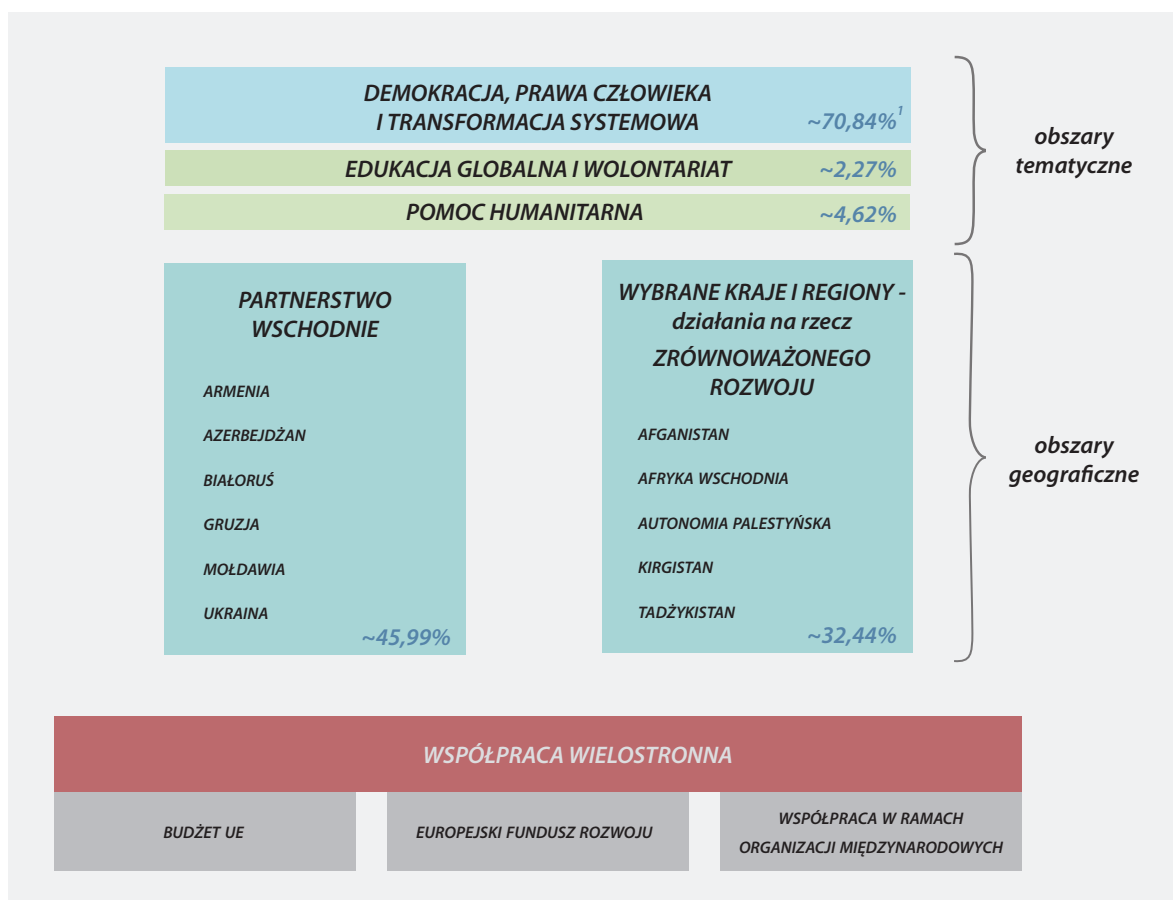
- a. dążenie do realizacji Milenijnych Celów Rozwoju;
- b. wzmacnianie demokracji, rządów prawa, społeczeństwa obywatelskiego oraz samorządności lokalnej;
- c. poszanowanie oraz przestrzeganie praw człowieka;
- d. wzmacnianie współpracy z krajami partnerskimi oraz innymi uczestnikami współpracy rozwojowej;

- e. uwzględnianie lokalnych uwarunkowań społecznych, kulturowych, gospodarczych i politycznych;
- f. dążenie do zapewnienia efektywności i skuteczności pomocy;
- g. uwzględnianie równości szans, przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na pochodzenie etniczne, wyznanie, a w szczególności ze względu na płeć;
- h. dbałość o środowisko naturalne, zrównoważone użytkowanie zasobów naturalnych oraz minimalizowanie negatywnych skutków zmian klimatu.

3. Obszary wsparcia

Plan 2012 wyróżnia trzy obszary tematyczne: demokracja, prawa człowieka i transformacja systemowa, edukacja globalna i wolontariat oraz pomoc humanitarna. W aspekcie geograficznym działania koncentrowane będą na krajach Partnerstwa Wschodniego oraz wybranych krajach i regionach, dla których jednym z istotnych wyzwań jest wejście na ścieżkę zrównoważonego rozwoju: Afganistan, Afryka Wschodnia, Autonomia Palestyńska, Kirgistan, Tadżykistan.

POLSKA WSPÓŁPRACA ROZWOJOWA - OBSZARY WSPARCIA

¹ Informacja procentowa została obliczona na podstawie danych zaprezentowanych w rozdz. 4. Podane wartości nie sumują się do 100%, ponieważ priorytety tematyczne (np. działania zw. z demokracją, prawami człowieka i transformacją ustrojową) w wielu aspektach pokrywają się z działaniami realizowanymi w konkretnych obszarach geograficznych.

a. Demokracja, prawa człowieka i transformacja systemowa

Kluczowy horyzontalny obszar zaangażowania Polski w ramach współpracy rozwojowej stanowią demokracja, prawa człowieka i transformacja systemowa. Rozwój nie może następować z pominięciem procesów demokratycznych. Nieodłącznym aspektem trwałego rozwoju jest prawo do współdecydowania o własnym losie lokalnie i na szczeblu państwa. Aspekty ochrony praw człowieka, wsparcia demokracji oraz transformacji systemowej powinny być uwzględniane we wszystkich działaniach z zakresu współpracy rozwojowej, tak realizowanych w ramach geograficznych obszarów wsparcia, jak i poza nimi.

Wsparcie demokracji, przestrzegania praw człowieka i transformacji systemowej może mieć również charakter samodzielnego działania, nieograniczonego do geograficznych obszarów wsparcia. W takim przypadku pomoc udzielana będzie:

- społeczeństwom, które ze względu na system polityczny nie mają możliwości współdecydowania o własnym losie; w tym w krajach, gdzie system polityczny posiada jedynie pewne elementy powszechnie uznane za demokratyczne;
- krajom w okresie transformacji systemowej.

Plan 2012 przewiduje również finansowanie obserwacji wyborów.

b. Edukacja globalna i wolontariat

Edukacja globalna służy rozpowszechnianiu wśród Polaków idei i wartości sprzyjających otwartości i zrozumieniu wyzwań rozwojowych świata i problemów globalnych. Projekty w tej dziedzinie będą obejmowały wzmocnienie obecności edukacji globalnej w formalnym systemie kształcenia w placówkach oświatowych i na poziomie akademickim oraz inicjatywy w ramach edukacji nieformalnej. Współpraca z Ministerstwem Edukacji Narodowej, Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego będzie kontynuowana w ramach Procesu międzysektorowego na temat edukacji globalnej.

Program Wolontariat polska pomoc wspiera bezpośrednie zaangażowanie polskich obywateli w pomoc mieszkańcom krajów rozwijających się. Przyczynia się zarazem do upowszechnienia w polskim społeczeństwie wiedzy na temat wyzwań, przed którymi stoją te kraje. Po kilkutygodniowej lub kilkumiesięcznej pracy z miejscową społecznością – w Afryce, Ameryce Łacińskiej, Azji lub Europie Wschodniej – wolontariusze dzielą się swoimi doświadczeniami np. poprzez organizację wystaw, prelekcje w szkołach, pokazy filmów.

c. Pomoc humanitarna

Zasadniczym celem polskiej pomocy humanitarnej jest ratowanie życia ludzkiego i łagodzenie cierpienia ludności w sytuacji kryzysu humanitarnego, zarówno w przypadku katastrof naturalnych, jak i kryzysów spowodowanych działalnością człowieka. Polska pomoc humanitarna obejmuje także działania przygotowujące państwa i społeczności lokalne do radzenia sobie z zagrażającymi im katastrofami humanitarnymi, a także redukcję ryzyka ich wystąpienia.

Działania humanitarne podejmowane przez Polskę powinny być prowadzone zgodnie ze standardami i zasadami postępowania uznawanymi na arenie międzynarodowej, zwłaszcza Europejskim Konsensusem ws. Pomocy Humanitarnej.

Pomoc humanitarna finansowana z rezerwy celowej będzie wydatkowana za pośrednictwem:

- organizacji międzynarodowych;
- organizacji pozarządowych na podstawie decyzji Ministra Spraw Zagranicznych wydanej zgodnie z art. 11 a) ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2010, Nr 234, poz. 1536);
- MSZ, w tym polskich placówek dyplomatycznych;
- Państwowej Straży Pożarnej.

Środki zostaną przekazane do budżetów ogólnych UN OCHA², ICRC, UNHCR, UNRWA, do funduszu CERF, na wsparcie polskiego współprzewodnictwa w GHD³ oraz na sfinansowanie udziału Polski w UNDAC.

Ponadto, środki zarezerwowane zostały na działania humanitarne prowadzone w odpowiedzi na konkretne kryzysy.

d. Geograficzne obszary wsparcia

Dla każdego z wymienionych poniżej krajów określono nie więcej niż trzy priorytety. W przypadku regionów liczba priorytetów została zwiększona do czterech. Działania realizowane w ramach poszczególnych priorytetów muszą prowadzić do osiągnięcia wskazanych celów.

Poza wymienionymi poniżej obszarami geograficznymi działania realizowane mogą być w ramach obszarów tematycznych: wspierania demokracji, praw człowieka oraz transformacji systemowej, pomocy humanitarnej, programu Wolontariat polska pomoc, systemu małych grantów oraz wybranych programów organizacji międzynarodowych.

Plan 2012 zakłada wspieranie współpracy pomiędzy krajami rozwijającymi się. W ramach działań realizowanych na rzecz konkretnego obszaru geograficznego istnieje możliwość włączenia (np. do grupy szkoleniowej) nie więcej niż 10% uczestników z innego kraju rozwijającego się.

---

2 Zastosowane w rozdziale skróty oznaczają: UNOCHA (*United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs*), CERF (*Central Emergency Response Fund*), ICRC (*International Committee of the Red Cross*), UNHCR (*Office of the United Nations High Commissioner for Refugees*), UNRWA (*United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East*), GHD (*Good Humanitarian Donorship*), UNDAC (*United Nations Disaster Assessment and Coordination*).

3 Decyzją Ministra Spraw Zagranicznych RP Radosława Sikorskiego i Ministra Spraw Zagranicznych Republiki Federalnej Niemiec Guido Westerwelle, Polska i Niemcy od września 2011r. do sierpnia 2012r. będą wspólnie przewodniczyć obradom grupy eksperckiej GHD.

- Partnerstwo Wschodnie**

<i>KRAJ</i>	<i>PRIORYTET 1</i>	<i>PRIORYTET 2</i>	<i>PRIORYTET 3</i>
Armenia	Rozwój obszarów wiejskich	Ochrona środowiska	Wsparcie uchodźców i osób przesiedlonych wewnątrz
Azerbejdżan	Rozwój obszarów wiejskich	Ochrona środowiska	Wsparcie osób przesiedlonych wewnątrz
Białoruś	Wsparcie niezależnych mediów, organizacji i społeczeństwa obywatelskiego	Wsparcie grup defaworyzowanych społecznie	
Gruzja	Wsparcie grup defaworyzowanych społecznie	Rozwój regionalny	MŚP ⁴ oraz tworzenie nowych miejsc pracy
Mołdawia	Bezpieczeństwo publiczne i zarządzanie granicami	Rozwój regionalny i decentralizacja	Rozwój obszarów wiejskich
Ukraina	Bezpieczeństwo publiczne i zarządzanie granicami	Rozwój regionalny, budowa potencjału administracji publicznej i samorządowej	MŚP oraz tworzenie nowych miejsc pracy

Armenia

PRIORYTET 1 - ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH

Działania będą służyły:

- wzmocnieniu pozycji drobnych producentów rolnych na rynku wewnętrznym dzięki rozwojowi stowarzyszeń małych producentów rolnych i marketingu rolniczego oraz tworzeniu marek towarowych produktów rolnych;
- zawodowej i społecznej aktywizacji ludności.

PRIORYTET 2 - OCHRONA ŚRODOWISKA

Działania będą służyły:

- poprawie standardów ekologicznych usług komunalnych;
- poprawie funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami;
- promocji i wprowadzaniu dobrych praktyk w dziedzinie gospodarki wodnej;
- rozwijaniu świadomości ekologicznej wśród mieszkańców poprzez edukację ekologiczną;

4 Małe i średnie przedsiębiorstwa.

- e. zwiększeniu liczby rozwiązań proekologicznych i energooszczędnych w sektorze mieszkaniowo-komunalnym i w przemyśle;
- f. przeciwdziałaniu degradacji środowiska naturalnego i niwelowaniu negatywnych skutków zmian klimatu;
- g. likwidacji zagrożeń skażenia substancjami toksycznymi oraz odpadami niebezpiecznymi;
- h. wzmocnieniu przygotowania państwa i społeczności lokalnych do radzenia sobie z katastrofami naturalnymi i redukowaniu ryzyka ich wystąpienia.

PRIORYTET 3 - WSPARCIE UCHODźCÓW I OSÓB PRZESIEDLONYCH WEWNĘTRZNIE

Działania będą służyły:

- a. zawodowej i społecznej aktywizacji uchodźców i osób przesiedlonych wewnątrz;
- b. polepszeniu warunków edukacji uchodźców i osób przesiedlonych wewnątrz;
- c. podniesieniu efektywności działań organizacji społeczeństwa obywatelskiego na rzecz uchodźców i osób przesiedlonych wewnątrz.

Azerbejdżan

PRIORYTET 1 - ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH

Działania będą służyły:

- a. wdrożeniu elementów sprawnego i efektywnego systemu doradztwa rolniczego;
- b. zawodowej i społecznej aktywizacji ludności;
- c. rozwojowi innowacyjnych technologii opartych o alternatywne źródła energii oraz technologie energooszczędne.

PRIORYTET 2 - OCHRONA ŚRODOWISKA

Działania będą służyły:

- a. wdrażaniu nowych mechanizmów współpracy społeczności lokalnych na rzecz ochrony środowiska;
- b. wzmocnieniu grup społecznych podejmujących działania związane z ochroną środowiska;
- c. przeciwdziałaniu degradacji środowiska naturalnego i zmianom klimatu;
- d. likwidacji zagrożeń skażenia substancjami toksycznymi oraz odpadami niebezpiecznymi;
- e. wzmocnieniu przygotowania państwa i społeczności lokalnych do radzenia sobie z katastrofami naturalnymi i redukowaniu ryzyka ich wystąpienia.

PRIORYTET 3 - WSPARCIE OSÓB PRZESIEDLONYCH WEWNĘTRZNIE

Działania będą służyły:

- a. zawodowej i społecznej aktywizacji osób przesiedlonych wewnątrz;
- b. polepszeniu warunków edukacji osób przesiedlonych wewnątrz;
- c. podniesieniu efektywności działań organizacji społeczeństwa obywatelskiego na rzecz osób przesiedlonych wewnątrz.

Białoruś

PRIORYTET 1 - WSPARCIE NIEZALEŻNYCH MEDIÓW, ORGANIZACJI I SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO

Działania będą służyły:

- a. poszerzeniu dostępu obywateli Białorusi do rzetelnej i obiektywnej informacji dzięki rozwojowi niezależnych mediów, zwłaszcza elektronicznych;
- b. wzmocnieniu związków zawodowych;
- c. aktywizacji zawodowej i społecznej młodzieży;
- d. wzmocnieniu białoruskich organizacji pozarządowych w kwestiach związanych z gospodarką, edukacją, ekspertyzą prawną oraz działaniami rzeczniczymi.

PRIORYTET 2 - WSPARCIE GRUP DEFAWORYZOWANYCH SPOŁECZNIE

Działania będą służyły:

- a. aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz wsparciu podmiotów działających na ich rzecz;
- b. podwyższeniu standardów systemu opieki nad osobami żyjącymi z HIV/AIDS.

Gruzja

PRIORYTET 1 - WSPARCIE GRUP DEFAWORYZOWANYCH SPOŁECZNIE

Działania będą służyły:

- a. aktywizacji zawodowej i społecznej osób należących do grup defaworyzowanych;
- b. poprawie edukacji włączającej;
- c. poprawie jakości polityki oświatowej samorządów i wyrównaniu szans edukacyjnych młodzieży w regionach wiejskich;
- d. usprawnieniu systemu wsparcia osób uzależnionych od substancji odurzających i od środków psychotropowych;
- e. wzmocnieniu instytucji zajmujących się rodzicielstwem zastępczym.

PRIORYTET 2 - ROZWÓJ REGIONALNY

Działania będą służyły:

- a. usprawnieniu zarządzania w samorządzie terytorialnym oraz wzmocnieniu dialogu pomiędzy administracją a organizacjami pozarządowymi;
- b. profesjonalizacji zarządzania polityką rozwoju regionalnego;
- c. wzmocnieniu przygotowania struktur i społeczności lokalnych do radzenia sobie z katastrofami naturalnymi i redukowaniu ryzyka ich wystąpienia.

PRIORYTET 3 - MAŁE I ŚREDNIE PRZEDSIĘBIORSTWA ORAZ TWORZENIE NOWYCH MIEJSC PRACY

Działania będą służyły:

- a. wsparciu szkolnictwa zawodowego i kształcenia ustawicznego dla doskonalenia współpracy pomiędzy samorządem, uczelniami i ministerstwami a sektorem prywatnym;
- b. inicjowaniu formowania i wspieraniu istniejących grup producenckich i spółdzielni oraz wspieraniu rozwoju mikroprzedsiębiorczości i małych firm;
- c. aktywizacji zawodowej kobiet;
- d. wspieraniu samozatrudnienia;

- e. rozwojowi innowacyjnych technologii opartych o alternatywne źródła energii oraz technologii energooszczędnych w MŚP;
- f. wsparciu działań związanych z rozwojem świadomości prawnej pracowników.

Mołdawia

PRIORYTET 1 - BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I ZARZĄDZANIE GRANICAMI

Działania będą służyły:

- a. propagowaniu ochrony praw człowieka w działalności służb zajmujących się egzekwowaniem prawa oraz wdrażaniu właściwych mechanizmów w ww. dziedzinie;
- b. poprawie bezpieczeństwa publicznego, przeciwdziałaniu przestępczości zorganizowanej, przestępczości narkotykowej, nielegalnej migracji oraz zwiększeniu wiedzy o ryzyku związanym ze zjawiskami handlu ludźmi oraz przeciwdziałaniu występowaniu tego zjawiska;
- c. wsparciu podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo ludności i ochrony środowiska naturalnego;
- d. wsparciu policji i służb granicznych Mołdawii w kierunku przekształcenia ich w nowoczesne formacje typu policyjnego, wdrożeniu struktury organizacyjnej i zasad funkcjonowania odpowiadających standardom UE oraz wprowadzeniu założeń zintegrowanego zarządzania granicami.

PRIORYTET 2 - ROZWÓJ REGIONALNY I DECENTRALIZACJA

Działania będą służyły:

- a. rozwojowi efektywnego i przejrzystego systemu finansowania samorządów;
- b. wzmocnieniu koordynacyjnej roli ministerstwa rozwoju regionalnego i budownictwa Mołdawii w zakresie wdrażania reformy regionalnej;
- c. profesjonalizacji systemu zarządzania rozwojem regionalnym na poziomie centralnym i regionalnym oraz przygotowaniu administracji regionalnej i lokalnej do efektywnej absorpcji funduszy unijnych;
- d. wsparciu instytucji odpowiedzialnych za rozwój regionalny w opracowywaniu strategii oraz implementacji działań z nich wynikających.

Działania na rzecz rozwoju regionalnego i decentralizacji administracji Mołdawii będą wchodzić w zakres wspólnego programowania (*Joint Programming in Moldova*), jednej z inicjatyw realizowanych w ramach procesu podziału pracy i zwiększania efektywności współpracy rozwojowej Unii Europejskiej.

PRIORYTET 3 - ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH⁵

Działania będą służyły:

- a. wspieraniu małej i średniej przedsiębiorczości, spółdzielczości rolniczej i doradztwa rolniczego;
- b. zwiększeniu konkurencyjności produkcji rolnej pod kątem usprawnienia kontroli fitosanitarnej, wsparciu organizacji bazy laboratoryjnej w łańcuchu żywnościowym;
- c. promocji i wdrażaniu innowacyjnych technik i technologii w gospodarstwach rolnych (w tym opartych o niekonwencjonalne i/lub zdywersyfikowane źródła energii, technologie energooszczędne, technologie związane z gospodarką wodno-ściekową i gospodarką odpadami) oraz modernizacji infrastruktury wiejskiej;

⁵ W odniesieniu do priorytetu 3 dla Mołdawii w konkursie „Polska pomoc rozwojowa 2012” będą przyjmowane wyłącznie oferty wspólne składane przez co najmniej trzy podmioty. Przewidywane jest dofinansowanie maksymalnie trzech projektów. Minimalna wielkość dotacji w tym przypadku wyniesie 500 tys. PLN.

- d. integracji, aktywizacji zawodowej i społecznej najuboższych grup ludności;
- e. poprawie jakości edukacji i służby zdrowia;
- f. wzmocnieniu przygotowania struktur i społeczności lokalnych do radzenia sobie z katastrofami naturalnymi i redukowaniu ryzyka ich wystąpienia.

Ukraina

PRIORYTET 1 – BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I ZARZĄDZANIE GRANICAMI

Działania będą służyły:

- a. propagowaniu ochrony praw człowieka w działalności służb egzekwowania prawa oraz wdrażaniu właściwych mechanizmów w ww. dziedzinie;
- b. zwiększeniu wiedzy o wyzwaniach związanych ze zjawiskiem handlu ludźmi oraz przeciwdziałaniu występowania tego zjawiska;
- c. wsparciu podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo ludności i ochrony środowiska przyrodniczego;
- d. wsparciu policji i służb granicznych Ukrainy na drodze przekształcania ich w nowoczesne formacje typu policyjnego, wdrożeniu struktury organizacyjnej i zasad funkcjonowania odpowiadających standardom UE oraz wprowadzeniu założeń zintegrowanego zarządzania granicami.

PRIORYTET 2 – ROZWÓJ REGIONALNY, BUDOWA POTENCJAŁU ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ I SAMORZĄDOWEJ

Działania będą służyły:

- a. włączeniu ukraińskich związków miast i samorządów w partnerstwa europejskie;
- b. wzmocnieniu samorządu w obszarze nowoczesnego zarządzania usługami komunalnymi, zarządzania nieruchomościami i energooszczędnością;
- c. wzmocnieniu dialogu pomiędzy terenowymi organami administracji centralnej i samorządem a organizacjami pozarządowymi;
- d. profesjonalizacji systemu zarządzania terytorialnego oraz wsparciu w tworzeniu polityki rozwoju regionalnego;
- e. wzmocnieniu przygotowania struktur i społeczności lokalnych do radzenia sobie z katastrofami naturalnymi i redukowaniu ryzyka ich wystąpienia.

PRIORYTET 3 – MAŁE I ŚREDNIE PRZEDSIĘBIORSTWA ORAZ TWORZENIE NOWYCH MIEJSC PRACY

Działania będą służyły:

- a. ułatwianiu dostępu do informacji wspomagających osoby zakładające i prowadzące działalność gospodarczą;
- b. inicjowaniu tworzenia i wspieraniu istniejących grup producenckich i spółdzielni oraz wspieraniu rozwoju mikroprzedsiębiorczości i małych firm;
- c. aktywizacji zawodowej kobiet;
- d. wspieraniu samozatrudnienia;
- e. rozwojowi innowacyjnych technologii opartych o alternatywne źródła energii oraz technologii energooszczędnych w MŚP;
- f. wprowadzaniu elementów edukacji biznesowej w szkolnictwie.

• **Wybrane kraje i regiony – działania na rzecz zrównoważonego rozwoju**

<i>KRAJ</i>	<i>PRIORYTET 1</i>	<i>PRIORYTET 2</i>	<i>PRIORYTET 3</i>	<i>PRIORYTET 4</i>
Afganistan	Profesjonalizacja i rozwój administracji publicznej	Zrównoważony rozwój na poziomie prowincji	MŚP oraz tworzenie nowych miejsc pracy	
Afryka Wschodnia (Burundi, Etiopia, Kenia, Ruanda, Somalia, Sudan Południowy, Tanzania, Uganda)	Edukacja	Ochrona środowiska	Ochrona zdrowia	Aktywizacja zawodowa i społeczna
Autonomia Palestyńska	MŚP oraz tworzenie nowych miejsc pracy	Gospodarka wodno-sanitarna	Edukacja	
Kirgistan	Samorządność i wzmacnianie wspólnot lokalnych	Gospodarka wodno-sanitarna	MŚP oraz tworzenie nowych miejsc pracy	
Tadżykistan	Samorządność i wzmacnianie wspólnot lokalnych	Gospodarka wodno-sanitarna	MŚP oraz tworzenie nowych miejsc pracy	

Afganistan

PRIORYTET 1 - PROFESJONALIZACJA I ROZWÓJ ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

Działania będą służyły:

- wzmocnieniu administracji lokalnej na poziomie prowincji i dystryktów oraz usprawnieniu funkcjonowania oddziałów ministerstw w terenie;
- rozwojowi współpracy pomiędzy polskimi i afgańskimi instytucjami administracji;
- zapobieganiu i zwalczaniu korupcji;
- wzmocnieniu sektora sprawiedliwości w zakresie egzekwowania prawa (w tym oddziałów Ministerstwa Sprawiedliwości w terenie).

PRIORYTET 2 - ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ NA POZIOMIE PROWINCJI

Działania będą służyły:

- rozwojowi infrastruktury publicznej, poprawie dostępu do wody i energii elektrycznej, polepszeniu dostępu do edukacji;

- b. wzmocnieniu organizacji oraz programów na rzecz budowania społeczeństwa obywatelskiego, w tym organizacji działających na rzecz kobiet, m.in. promujących rolę kobiet w polityce i gospodarce kraju oraz działających na rzecz pogłębiania społecznej świadomości nt. dobrego rządzenia;
- c. wzmocnieniu przygotowania struktur i społeczności lokalnych do radzenia sobie z katastrofami naturalnymi i redukowaniu ryzyka ich wystąpienia.

PRIORYTET 3 - MAŁE I ŚREDNIE PRZEDSIĘBIORSTWA ORAZ TWORZENIE NOWYCH MIEJSC PRACY

Działania będą służyły:

- a. wspieraniu działalności gospodarczej;
- b. aktywizacji sektora prywatnego i tworzeniu miejsc pracy przede wszystkim na obszarach wiejskich;
- c. wzmocnieniu samorządu przedsiębiorców.

Afryka Wschodnia: Burundi, Etiopia, Kenia, Ruanda, Somalia, Sudan Południowy, Tanzania, Uganda

PRIORYTET 1 – EDUKACJA

Działania będą służyły:

- a. poprawie dostępu do edukacji, w tym edukacji zawodowej;
- b. wyrównywaniu szans edukacyjnych;
- c. podniesieniu kompetencji nauczycieli, w szczególności upowszechnianiu aktywizujących metod nauczania oraz technologii informatycznych.

PRIORYTET 2 – OCHRONA ŚRODOWISKA

Działania będą służyły:

- a. zapewnieniu dostępu do odnawialnych oraz tanich źródeł energii (energia wodna, wiatrowa, źródła geotermalne, biomasa);
- b. zapobieganiu wylesianiu i degradacji gruntów;
- c. poprawie gospodarowania odpadami;
- d. wsparciu odpowiedzialnego gospodarowania zasobami wodnymi;
- e. wzmocnieniu przygotowania państwa i społeczności lokalnych do radzenia sobie z katastrofami naturalnymi i redukowaniu ryzyka ich wystąpienia.

PRIORYTET 3 - OCHRONA ZDROWIA

Działania będą służyły:

- a. zapewnieniu dostępu do opieki zdrowotnej;
- b. zwiększeniu przejrzystości publicznej i prywatnej służby zdrowia na poziomie lokalnym;
- c. zwiększeniu ilości ujęć wody pitnej i sanitariatów oraz promocji higieny;
- d. poprawie dostępu do żywności dla społeczności lokalnych, ograniczeniu stanu chronicznego niedożywienia oraz śmiertelności spowodowanej brakiem pożywienia.

PRIORYTET 4 - AKTYWIZACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA

Działania będą służyły:

- a. popularyzacji inicjatyw i wzmocnieniu organizacji społeczeństwa obywatelskiego, struktur spółdzielczych i sektora prywatnego oraz wspieraniu rozwoju przedsiębiorczości wśród mieszkańców;

- b. podniesieniu potencjału ekonomicznego oraz społecznego grup defaworyzowanych;
- c. wsparciu tworzenia grup producenckich, w tym rozwojowi infrastruktury koniecznej do przetwarzania, przechowywania i transportu żywności na poziomie lokalnym.

Autonomia Palestyńska

PRIORYTET 1 - MAŁE I ŚREDNIE PRZEDSIĘBIORSTWA ORAZ TWORZENIE NOWYCH MIEJSC PRACY

Działania będą służyły:

- a. wspieraniu działalności gospodarczej;
- b. aktywizacji zawodowej w obszarze rolnictwa, handlu i usług;
- c. tworzeniu struktur organizacyjnych oraz wzmocnieniu samorządu przedsiębiorców.

PRIORYTET 2 - GOSPODARKA WODNO-SANITARNA

Działania będą służyły:

- a. poprawie infrastruktury wodno-sanitarnej i dostępu do wody;
- b. poprawie zarządzania odpadami komunalnymi.

PRIORYTET 3 - EDUKACJA

Działania będą służyły:

- a. poprawie dostępu do edukacji, w tym edukacji zawodowej;
- b. wyrównywaniu szans edukacyjnych;
- c. podniesieniu kompetencji nauczycieli, w szczególności upowszechnianiu aktywizujących metod nauczania oraz technologii informatycznych.

Kirgistan

PRIORYTET 1 - SAMORZĄDNOŚĆ I WZMACNIANIE WSPÓLNOT LOKALNYCH

Działania będą służyły:

- a. podnoszeniu kwalifikacji wspólnot lokalnych w działaniach na rzecz rozwoju;
- b. podnoszeniu kwalifikacji urzędników samorządu terytorialnego;
- c. wsparciu dialogu pomiędzy organizacjami obywatelskimi a władzą lokalną;
- d. budowaniu dialogu i zaufania społecznego;
- e. wzmocnieniu procesu przygotowania struktur i społeczności lokalnych do radzenia sobie z katastrofami naturalnymi i redukowaniu ryzyka ich wystąpienia.

PRIORYTET 2 - GOSPODARKA WODNO-SANITARNA

Działania będą służyły:

- a. poprawie dostępu do wody i jakości wody pitnej;
- b. rozbudowie małej infrastruktury wodnej i systemu oczyszczania wody na danym obszarze;
- c. poprawie gospodarowania zasobami wodnymi i efektywności wykorzystania wody na szczeblu lokalnym i w zakresie usług komunalnych.

PRIORYTET 3 - MAŁE I ŚREDNIE PRZEDSIĘBIORSTWA ORAZ TWORZENIE NOWYCH MIEJSC PRACY

Działania będą służyły:

- a. inicjowaniu formowania i wspieraniu istniejących grup producenckich i spółdzielni oraz wspieraniu rozwoju mikroprzedsiębiorczości i małych firm;
- b. wdrożeniu instrumentów wspierających osoby prowadzące działalność gospodarczą.

Tadżykistan

PRIORYTET 1 - SAMORZĄDNOŚĆ I WZMACNIANIE WSPÓLNOT LOKALNYCH

Działania będą służyły:

- a. podnoszeniu kwalifikacji wspólnot lokalnych w zakresie działań na rzecz rozwoju;
- b. podnoszeniu kwalifikacji urzędników samorządu terytorialnego;
- c. wsparciu dialogu pomiędzy organizacjami obywatelskimi a władzą lokalną;
- d. wzmocnieniu przygotowania struktur i społeczności lokalnych do radzenia sobie z zagrażającymi im katastrofami i redukowaniu ryzyka ich wystąpienia.

PRIORYTET 2 - GOSPODARKA WODNO-SANITARNA

Działania będą służyły:

- a. poprawie dostępu do wody i jakości wody do spożycia;
- b. rozbudowie małej infrastruktury wodnej i systemu oczyszczania wody na danym obszarze;
- c. poprawie gospodarowania zasobami wodnymi i efektywności wykorzystania wody na szczeblu lokalnym i w zakresie usług komunalnych.

PRIORYTET 3 - MAŁE I ŚREDNIE PRZEDSIĘBIORSTWA ORAZ TWORZENIE NOWYCH MIEJSC PRACY

Działania będą służyły:

- a. inicjowaniu formowania i wspieraniu istniejących grup producenckich i spółdzielni oraz wspieraniu rozwoju mikroprzedsiębiorczości i małych firm;
- b. wsparciu działalności gospodarczej.

4. Podział środków w ramach rezerwy celowej

DEMOKRACJA, PRAWA CZŁOWIEKA I TRANSFORMACJA SYSTEMOWA		18 200 000 zł
Działania realizowane przez organizacje pozarządowe za pośrednictwem Polskiej Fundacji Międzynarodowej Współpracy na Rzecz Rozwoju „Wiedzieć Jak” (w tym koszty administracyjne związane z realizacją zadania)	10 000 000 zł	
Monitoring wyborów	500 000 zł	
Program SENSE	3 000 000 zł	
Projekty wdrażane przez MNiSW	2 700 000 zł	
Działania na rzecz transformacji w krajach Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu	1 000 000 zł	
Akademia Administracji Publicznej Partnerstwa Wschodniego	1 000 000 zł	

PARTNERSTWO WSCHODNIE								47 785 000 zł
System Małych Grantów								3 000 000 zł
Kraj	Nazwa priorytetu	Kwota	Nazwa priorytetu	Kwota	Nazwa priorytetu	Kwota	Nazwa priorytetu	Kwota
ARMENIA	Rozwój obszarów wiejskich		Ochrona środowiska		Wsparcie uchodźców i osób przesiedlonych wewnątrz			
	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • jednostki samorządu terytorialnego • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	120 000 zł	Projekty wdrażane przez MŚ	300 000 zł	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • jednostki samorządu terytorialnego • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	120 000 zł		
			Projekt wdrażane przez MZ	300 000 zł				
	840 000 zł	Suma	120 000 zł	Suma	600 000 zł	Suma	120 000 zł	
AZERBEJDŻAN	Rozwój obszarów wiejskich		Ochrona środowiska		Wsparcie osób przesiedlonych wewnątrz			
	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • jednostki samorządu terytorialnego • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	120 000 zł	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • jednostki samorządu terytorialnego • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	330 000 zł	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • jednostki samorządu terytorialnego • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	120 000 zł		
			Projekty wdrażane przez MŚ	150 000 zł				
	720 000 zł	Suma	120 000 zł	Suma	480 000 zł	Suma	120 000 zł	

Kraj	Nazwa priorytetu	Kwota	Nazwa priorytetu	Kwota	Nazwa priorytetu	Kwota	Nazwa priorytetu	Kwota
BIAŁORUŚ	Wsparcie niezależnych mediów organizacji i społeczeństwa obywatelskiego		Wsparcie grup defaworyzowanych społecznie					
	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • jednostki samorządu terytorialnego • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	1 000 000 zł	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • jednostki samorządu terytorialnego • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	1 500 000 zł				
	Wsparcie niezależnej informacji (umowy koprodukcyjne)	20 500 000 zł						
	Europejski Uniwersytet Humanistyczny	500 000 zł						
23 500 000 zł	Suma	22 000 000 zł	Suma	1 500 000 zł				
GRUZJA	Wsparcie grup defaworyzowanych społecznie		Rozwój regionalny		MŚP oraz tworzenie nowych miejsc pracy			
	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • jednostki samorządu terytorialnego • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	1 200 000 zł	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • jednostki samorządu terytorialnego • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	1 600 000 zł	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • jednostki samorządu terytorialnego • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	1 600 000 zł		
	Projekty wdrażane przez MPiPS (UNDP)	120 000 zł	Projekty wdrażane przez MRR	800 000 zł				
	Projekty wdrażane przez MEN (ORE)	150 000 zł						
5 470 000 zł	Suma	1 470 000 zł	Suma	2 400 000 zł	Suma	1 600 000 zł		
MOŁDAWIA	Bezpieczeństwo publiczne i zarządzanie granicami		Rozwój regionalny i decentralizacja		Rozwój obszarów wiejskich			
			Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • jednostki samorządu terytorialnego • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	600 000 zł	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe	2 200 000 zł		
	Projekty wdrażane przez MSW	800 000 zł	Projekty wdrażane przez MRR	400 000 zł	Projekty wdrażane przez MRIRW	500 000 zł		
4 500 000 zł	Suma	800 000 zł	Suma	1 000 000 zł	Suma	2 700 000 zł		

Kraj	Nazwa priorytetu	Kwota	Nazwa priorytetu	Kwota	Nazwa priorytetu	Kwota	Nazwa priorytetu	Kwota
UKRAINA	Bezpieczeństwo publiczne i zarządzanie granicami		Rozwój regionalny budowa potencjału administracji publicznej i samorządowej		MŚP oraz tworzenie nowych miejsc pracy			
	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • jednostki samorządu terytorialnego • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	220 000 zł	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • jednostki samorządu terytorialnego • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	2 500 000 zł	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • jednostki samorządu terytorialnego • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	2 000 000 zł		
	Projekty wdrażane przez MSW	1 200 000 zł	Projekty wdrażane przez KPRM	35 000 zł	Projekty wdrażane przez MEN (ORE)	500 000 zł		
			Projekty wdrażane przez MSZ (Natolin)	300 000 zł				
			Wpłata na rzecz Szwedzkiej Inicjatywy ds. Efektywności Energetycznej w Europie Wschodniej (EBOR)	3 000 000 zł				
9 755 000 zł	Suma	1 420 000 zł	Suma	5 835 000 zł	Suma	2 500 000 zł		

WYBRANE KRAJE I REGIONY – DZIAŁANIA NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU**42 780 000 zł**

Kraj	Nazwa priorytetu	Kwota	Nazwa priorytetu	Kwota	Nazwa priorytetu	Kwota	Nazwa priorytetu	Kwota
	System Małych Grantów							1 600 000 zł
AFGANISTAN	Profesjonalizacja i rozwój administracji publicznej		Zrównoważony rozwój na poziomie prowincji		MŚP oraz tworzenie nowych miejsc pracy			
	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne		Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	1 000 000 zł	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	500 000 zł		
			Projekty wdrażane przez PRT			23 000 000 zł		
	Projekty wdrażane przez MSZ (w tym KSAP 1 mln)	2 000 000 zł						
	Projekty wdrażane przez MSW	500 000 zł						
	Współpraca w ramach organizacji międzynarodowych (ARTF)	4 000 000 zł					Współpraca w ramach organizacji międzynarodowych (Wpłata ICRC WFP)	2 000 000 zł
33 000 000 zł	Suma	6 500 000 zł	Suma	1 000 000 zł	Suma	23 500 000 zł	Suma	2 000 000 zł

Kraj	Nazwa priorytetu	Kwota	Nazwa priorytetu	Kwota	Nazwa priorytetu	Kwota	Nazwa priorytetu	Kwota
AFRYKA WSCHODNIA	Edukacja		Ochrona środowiska		Ochrona zdrowia		Aktywizacja zawodowa i społeczna	
	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	1 300 000 zł	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	1 300 000 zł	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	1 300 000 zł	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	1 300 000 zł
	5 200 000 zł	Suma	1 300 000 zł	Suma	1 300 000 zł	Suma	1 300 000 zł	Suma
AUTONOMIA PALESTYŃSKA	MŚP oraz tworzenie nowych miejsc pracy		Gospodarka wodno-sanitarna		Edukacja			
	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	350 000 zł	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	350 000 zł	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	350 000 zł	Współpraca w ramach organizacji międzynarodowych (Wpłata UNRWA)	650 000 zł
	1 700 000 zł	Suma	350 000 zł	Suma	350 000 zł	Suma	350 000 zł	Suma
KIRGIKISTAN	Samorządność i wzmacnianie wspólnot lokalnych		Gospodarka wodno-sanitarna		MŚP oraz tworzenie nowych miejsc pracy			
	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	120 000 zł	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	400 000 zł	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	120 000 zł		
	640 000 zł	Suma	120 000 zł	Suma	400 000 zł	Suma	120 000 zł	
TADŻYKISTAN	Samorządność i wzmacnianie wspólnot lokalnych		Gospodarka wodno-sanitarna		MŚP oraz tworzenie nowych miejsc pracy			
	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	120 000 zł	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	400 000 zł	Projekty wdrażane w konkursie „Polska Pomoc Rozwojowa w 2012 r.” przez: • organizacje pozarządowe • publiczne szkoły wyższe instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne	120 000 zł		
	640 000 zł	Suma	120 000 zł	Suma	400 000 zł	Suma	120 000 zł	

INNE OBSZARY GEOGRAFICZNE		2 510 000 zł
System Małych Grantów		2 510 000 zł
POMOC HUMANITARNA		6 000 000 zł
Reagowanie na kryzysy humanitarne	3 000 000 zł	
UNOCHA	300 000 zł	
CERF	900 000 zł	
ICRC	800 000 zł	
UNHCR	300 000 zł	
UNRWA	650 000 zł	
GHD	30 000 zł	
UNDAC	20 000 zł	
EDUKACJA GLOBALNA I WOLONTARIAT		2 950 000 zł
Projekty wdrażane w konkursie „Edukacja globalna 2012” przez:	1 000 000 zł	
• organizacje pozarządowe		
• publiczne szkoły wyższe jednostki samorządu terytorialnego instytuty badawcze PAN i jej jednostki organizacyjne		
Projekty wdrażane przez organizacje pozarządowe w konkursie regrantingowym „Edukacja globalna 2012”	500 000 zł	
Projekty wdrażane przez MEN	400 000 zł	
Projekty wdrażane przez MSZ	50 000 zł	
Projekty wdrażane przez organizacje pozarządowe w konkursie „Wolontariat polska pomoc 2012”	1 000 000 zł	
WSPÓŁPRACA W RAMACH ORGANIZACJI MIĘDZYNARODOWYCH		3 000 000 zł
INNE DZIAŁANIA REALIZOWANE PRZEZ MSZ		500 000 zł
EWALUACJA oraz działania informacyjno-administracyjne	500 000 zł	
REZERWA		4 275 000 zł
RAZEM		128 000 000 zł

5. Metody wdrażania działań

Zaplanowane działania będą wdrażane poprzez:

5.1. Projekty, zgłaszane przez organizacje pozarządowe⁶, jednostki samorządu terytorialnego, publiczne szkoły wyższe, instytuty badawcze, Polską Akademię Nauk i jej jednostki organizacyjne, będą wyłaniane w następujących trybach:

- **Tryb konkursu.** Projekty wyłaniane będą w otwartym konkursie ofert Ministra Spraw Zagranicznych i finansowane na podstawie umowy dotacji,
- **Tryb konkursu Fundacji „Wiedzieć Jak”.** Projekty wyłaniane będą w konkursie regrantingowym prowadzonym przez Polską Fundację Międzynarodowej Współpracy na Rzecz Rozwoju „Wiedzieć Jak”,
- **Tryb decyzji.** Wsparcie projektów z zakresu pomocy humanitarnej na podstawie Decyzji Ministra Spraw Zagranicznych wydanej na podstawie art. 11 a) ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2010, Nr 234, poz. 1536). Projekty będą finansowane na podstawie umowy dotacji.

Planowane jest ogłoszenie następujących konkursów obejmujących działania w roku 2012:

a. Konkurs „Polska pomoc rozwojowa 2012”

Konkurs zostanie ogłoszony w ostatnim kwartale 2011 roku, a jego rozstrzygnięcie nastąpi po ostatecznym przyjęciu ustawy budżetowej na rok 2012. Kwoty przeznaczone na poszczególne kraje/regiony i priorytety mogą ulec zmianie, w zależności od ostatecznej wielkości środków w rezerwie celowej przeznaczonej na współpracę rozwojową oraz od wyników oceny wniosków projektowych złożonych na poszczególne priorytety dotyczące danego kraju. Minimalna wnioskowana kwota dotacji dla każdego projektu w tym konkursie będzie wynosić 100 tys. PLN⁷.

Nie więcej niż 25% środków przewidzianych dla Ukrainy, Mołdawii i Gruzji zostanie przeznaczone na maksymalnie pięć projektów składających się z dwóch niezależnych i realizowanych sekwencyjnie modułów: pierwszy do realizacji w roku 2012 i finansowany w ramach limitów środków dla tych krajów, a drugi finansowany warunkowo⁸ – w 2013r.

6 W rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2010, Nr 234, poz. 1536) oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 w/w ustawy.

7 Warunek nie dotyczy działań realizowanych na rzecz Mołdawii w ramach priorytetu 3.

8 Tj, pod warunkiem zagwarantowania w ustawie budżetowej na rok 2013 odpowiednich środków i prawidłowej realizacji oraz złożenia sprawozdania z modułu przewidzianego na rok 2012.

b. Konkurs „Wsparcie demokracji 2012”

Konkurs zostanie ogłoszony przez Fundację „Wiedzieć Jak” w drugim kwartale 2012 roku. W ramach konkursu dofinansowane będą inicjatywy na rzecz wspierania:

- społeczeństw, które ze względu na system polityczny nie mają możliwości współdecydowania o własnym losie, w tym w krajach, gdzie system polityczny posiada jedynie pewne elementy powszechnie uznane za demokratyczne;
- krajów w okresie transformacji systemowej.

c. Konkurs „Edukacja globalna 2012”

W konkursie zostaną wyłonione projekty edukacyjne (każdy o minimalnej wartości dotacji 80 tys. PLN) mające na celu wzmocnienie edukacji globalnej w systemie edukacji formalnej i nieformalnej.

d. Konkurs regrantingowy „Edukacja globalna 2012”

W konkursie wyłoniony zostanie operator, który dokona regrantingu środków na inicjatywy edukacyjne prowadzone poza największymi ośrodkami miejskimi w Polsce oraz przez lokalne organizacje pozarządowe działające na polu edukacji globalnej.

e. Konkurs „Wolontariat polska pomoc 2012”

Piąta edycja konkursu będzie obejmowała wolontariat długoterminowy (powyżej 3 miesięcy) i krótkoterminowy (do 6 tygodni). Wolontariusze zgłaszani we wnioskach projektowych będą wykonywać swoje zadania we wszystkich państwach znajdujących się na liście beneficjentów oficjalnej pomocy rozwojowej OECD/DAC (poza krajami objętymi konfliktami zbrojnymi), a po powrocie do Polski zrealizować inicjatywę edukacyjną adresowaną do mieszkańców Polski.

f. Konkurs „Współfinansowanie projektów rozwojowych i dot. edukacji globalnej dofinansowanych ze źródeł innych niż budżet RP”

Celem konkursu będzie zwiększenie skuteczności polskich podmiotów w pozyskiwaniu finansowania na projekty rozwojowe i dot. edukacji globalnej ze źródeł innych niż budżet RP (w szczególności ze źródeł zagranicznych), poprzez zapewnienie części wymaganego przez grantodawców wkładu własnego. Podpisanie umowy dotacyjnej i realizacja projektu nastąpi w roku 2013 i będzie uwarunkowane potwierdzeniem pozyskania środków od zewnętrznego grantodawcy. W konkursie priorytetowo będą traktowane działania na rzecz wskazanych w Planie 2012 krajów i regionów.

W zależności od sytuacji polityczno-gospodarczej konkretnego obszaru objętego Planem 2012 oraz od poziomu wydatkowania zaplanowanych środków, możliwe będzie ogłoszenie w 2012 roku dodatkowych konkursów.

5.2. Projekty wdrażane przez organy administracji rządowej oraz jednostki im podległe

Począwszy od 2012 r. nastąpi odejście od procedury konkursowej. Projekty realizowane będą na podstawie listów intencyjnych (porozumień) pomiędzy MSZ, a ujętymi w Planie 2012 organami administracji rządowej oraz w oparciu o wnioski projektowe zgłaszane do MSZ.

Przewidziana formuła będzie gwarantowała warunkową kontynuację projektów w 2013 r. Listy intencyjne dotyczące realizacji zadań Planu 2012 zostaną wymienione z następującymi instytucjami: Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Ministerstwo Środowiska, Ministerstwo Zdrowia.

Organy administracji rządowej oraz ich jednostki podległe będą realizowały działania na rzecz wskazanych w Planie 2012 krajów-beneficjentów oraz zgodnie ze wskazanymi w tabeli priorytetami.

ORGANY ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ – PODZIAŁ ŚRODKÓW

<i>KRAJ</i>	<i>NAZWA PRIORYTETU</i>	<i>INSTYTUCJA</i>	<i>KWOTA (w PLN)</i>
Afganistan	Profesjonalizacja i rozwój administracji publicznej	MSW	500 000
Armenia	Ochrona Środowiska	MŚ	300 000
	Ochrona Środowiska	MZ	300 000
Azerbejdżan	Ochrona Środowiska	MŚ	150 000
Gruzja	Wsparcie grup defaworyzowanych społecznie	MPiPS	120 000
	Wsparcie grup defaworyzowanych społecznie	MEN	150 000
	Rozwój regionalny	MRR	800 000
Mołdawia	Bezpieczeństwo publiczne i zarządzanie granicami	MSW	800 000
	Rozwój regionalny i decentralizacja	MRR	400 000
	Rozwój obszarów wiejskich	MRiRW	500 000
Ukraina	Bezpieczeństwo publiczne i zarządzanie granicami	MSW	1 200 000
	Rozwój regionalny, budowa potencjału administracji publicznej i samorządowej	KPRM	35 000
	MŚP oraz tworzenie nowych miejsc pracy	MEN	500 000
Demokracja, prawa człowieka i transformacja systemowa		MNiSW	2 700 000
Edukacja globalna		MEN, MSZ	450 000
SUMA			8 905 000

5.3. Projekty realizowane przez polski zespół ekspertów cywilnych w amerykańskim Zespole Odbudowy Prowincji (Provincial Reconstruction Team, PRT) w prowincji Ghazni wyłaniane i wdrażane w uzgodnieniu z Dowództwem Operacyjnym Sił Zbrojnych RP.

5.4. Projekty realizowane we współpracy z organizacjami międzynarodowymi⁹ oraz na podstawie porozumień z innymi donatorami.

Część wpłat, które zostaną dokonane w 2012 r. będzie stanowiła kontynuację wcześniejszego wielostronnego zaangażowania finansowego Polski (m.in. na działania *Office of the High Commissioner for Human Rights*, OHCHR oraz *Joint United Nations Programme on HIV/AIDS*, UNAIDS). Dokonanie pozostałych wpłat podlegać będzie konsultacjom prowadzonym na początku 2012 r. i będzie uzależnione od bieżącego zapotrzebowania poszczególnych programów, agend i organizacji. Dodatkowo część środków zarezerwowanych na poszczególne priorytety geograficzne przekazywana będzie w formie wpłat do organizacji międzynarodowych lub funduszy.

5.5. Inicjatywy prowadzone w ramach porozumień zawartych pomiędzy MSZ a Krajową Szkołą Administracji Publicznej (KSAP) umożliwią realizację następujących programów:

- SENSE (*Strategic Economic Needs and Security Exercise*) polegający m.in. na przeprowadzeniu komputerowej symulacji funkcjonowania państwa z gospodarką rynkową;
- Akademia Administracji Publicznej Partnerstwa Wschodniego – szkolenia skierowane do urzędników administracji publicznej z państw Partnerstwa Wschodniego;
- budowa potencjału administracji publicznej w Afganistanie.

5.6. W ramach porozumienia zawartego pomiędzy MSZ a Fundacją Kolegium Europejskie kontynuowane będzie kształcenie obywateli Ukrainy na studiach podyplomowych w Kolegium Europejskim w Natolinie.

5.7. Projekty wdrażane przez MSZ, w tym w ramach systemu małych grantów (SMG).

W ramach polskiej dwustronnej współpracy rozwojowej realizowane są działania, których bezpośrednim organizatorem jest MSZ. W ramach tych działań prowadzona będzie m.in. organizacja wizyt studyjnych. Dodatkowe działania będą wynikały z bieżącej analizy sytuacji w krajach-beneficjentach współpracy rozwojowej.

System Małych Grantów umożliwia realizację projektów za pośrednictwem polskich placówek dyplomatycznych. W ramach SMG realizowane są głównie niskobudżetowe projekty mające duże znaczenie dla lokalnych społeczności. W tym celu podejmowana jest szeroka współpraca z miejscowymi organizacjami społecznymi i instytucjami użyteczności publicznej. W roku 2012 łączna kwota przeznaczona na SMG wyniesie ok. 5% wysokości rezerwy celowej.

---

⁹ Plan 2012 nie uwzględnia kwot wpłacanych do budżetu UE (i następnie przeznaczanych na współpracę rozwojową) oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju. Wkład finansowy Polski do 10. edycji EDF, określony w *Umowie wewnętrznej* wyniesie 294,8 mln EUR, co stanowić będzie 1,3% całości koperty finansowej EDF na lata 2007-2013. Całkowita kwota, którą Polska wpłaca do EDF w 2011 roku wynosi 39,39 mln EUR. Zgodnie ze wstępnymi szacunkami Komisji Europejskiej, pułap wpłat państw członkowskich do funduszu w 2012 roku wyniesie ok. 4 080 000 000 EUR. Składka Polski w roku 2012 stanowić będzie 1,3% powyższej kwoty.

Znaczna część środków (ok. 40%) przeznaczona zostanie na projekty przygotowane przez polskie ambasady w państwach Partnerstwa Wschodniego.

Dziedziny wdrażania projektów systemu małych grantów obejmują działania mające na celu realizację Milenijnych Celów Rozwoju oraz wsparcie demokracji. Ambasady RP mogą realizować projekty we wszystkich państwach znajdujących się na liście beneficjentów oficjalnej pomocy rozwojowej OECD/DAC.

SYSTEM MAŁYCH GRANTÓW – PODZIAŁ ŚRODKÓW

<i>KRAJ/REGION</i>	<i>KWOTA (w PLN)</i>
<i>Partnerstwo Wschodnie</i>	3 000 000
Ukraina	600 000
Białoruś	370 000
Litwa ¹⁰	230 000
Mołdawia	400 000
Gruzja	1 000 000
Armenia	200 000
Azerbejdżan	200 000
<i>Afryka Wschodnia</i>	600 000
Kenia	300 000
Etiopia	300 000
<i>Afryka Subsaharyjska (bez Wschodniej)</i>	550 000
RPA	250 000
Nigeria	150 000
Angola	150 000
<i>Afryka Północna</i>	300 000
Egipt	50 000
Libia	75 000
Maroko	50 000
Tunezja	75 000
Algieria	50 000
<i>Bliski Wschód</i>	900 000
Irak	250 000
Syria	50 000
Jordania	50 000
Liban	50 000
Autonomia Palestyńska	500 000
<i>Azja Środkowa</i>	500 000
Afganistan	400 000
Kazachstan ¹¹	50 000
Uzbekistan ¹²	50 000

10 Dotyczy działań na rzecz Białorusi.

11 Dotyczy działań na rzecz Kirgistanu.

12 Dotyczy działań na rzecz Tadżykistanu.

<i>Azja Południowa i Pacyfik</i>	800 000
Australia ¹³	55 000
Chiny	50 000
Indie	100 000
Indonezja	120 000
Korea Północna	100 000
Pakistan	75 000
Wietnam	50 000
Tajlandia	250 000
<i>Bałkany Zachodnie</i>	160 000
Albania	30 000
Macedonia	30 000
Serbia	40 000
Czarnogóra	30 000
Bośnia i Hercegowina	30 000
<i>Ameryka Łacińska</i>	300 000
Wenezuela	80 000
Peru	80 000
Kuba	60 000
Kolumbia	80 000
ŁĄCZNIE:	7 110 000

6. Ewaluacja oraz działania informacyjno-administracyjne

Działania ewaluacyjne w roku 2012 będą polegały na przeprowadzeniu pilotażowej ewaluacji w ujęciu tematycznym.

Działania promocyjne i informacyjne dotyczące realizacji polskiej współpracy rozwojowej obejmą przede wszystkim dalszą modernizację strony internetowej oraz program wydawniczy, w tym opublikowanie raportu rocznego „Polska współpraca na rzecz rozwoju w roku 2011”. W ramach działań informacyjnych możliwe będzie również finansowanie tematycznych konferencji regionalnych i/lub międzynarodowych, których organizacja uzależniona będzie od bieżącej sytuacji.

W ramach administracyjnej obsługi polskiej współpracy rozwojowej finansowane będą m. in.: działania monitorujące projekty, inicjatywy szkoleniowe dla organizacji i instytucji partnerskich zainteresowanych współpracą z MSZ przy realizacji programu, obsługa prawna działań rozwojowych, publikacja w prasie ogłoszeń dotyczących konkursów, podróże służbowe krajowe i zagraniczne związane z realizacją programu współpracy rozwojowej, umowy cywilno-prawne z ekspertami zatrudnionymi okresowo w DWR, DWPR MSZ oraz w polskich placówkach dyplomatycznych, zakup materiałów i wyposażenia oraz specjalistycznego oprogramowania, a także specjalistyczne szkolenia dla pracowników MSZ.

¹³ Dotyczy działań na rzecz państw akredytacji polskiej placówki dyplomatycznej w Australii (będących beneficjentami oficjalnej pomocy rozwojowej OECD/DAC).